

รายงานส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยในพื้นที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสาร
ด้วย Guidebook เฝ้าระวังเหตุอัคคีภัย ฉบับประชาชน

จัดทำโดย นายประภาส สุขนอก

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชำนาญการ
สังกัดสถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสาร กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๑
สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๗
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

๑. หัวข้อ การเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในพื้นที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัย สุทธิสาร ด้วย Guidebook เฝ้าระวังเหตุอัคคีภัย ฉบับประชาชน

๒. ความสำคัญของการศึกษา / ที่มาของการนำเสนอ

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษและเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การเงิน การธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร และความเจริญของประเทศ ประชากรมีวิถีชีวิต กิจกรรม หลากหลายรูปแบบ แตกต่างกันอย่างออกไป สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น และการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ชุมชน วัด โรงเรียน บริษัท สถานประกอบการ โรงแรม ห้างสรรพสินค้า หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชน ฯลฯ ช่วยลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินจากเหตุเพลิงไหม้ สามารถดับเพลิงได้เองในเหตุเล็กน้อย หรือหากเป็นเหตุร้ายใหญ่ที่ไม่สามารถดับได้เอง ก็จะสามารถอพยพไปยังจุดรวมพลที่ปลอดภัยได้ทัน อันเป็นการช่วยลดความเสี่ยง ความรุนแรง และความสูญเสียได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะลดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนวิถีชีวิตให้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างปกติสุข สอดคล้องกับวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร ๒๕๗๕ “กรุงเทพฯ มหานครแห่งเอเชีย Bangkok : Vibrant of Asia” ประเด็นวิสัยทัศน์ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย(๔) ภัยพิบัติ และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๗๕)

แต่ด้วยสภาพความแตกต่างของที่พักอาศัย อาคาร บ้าน เรือน และโครงสร้างของอาคารสถานที่ ที่แตกต่างกันออกไป มีวิถีชีวิต กิจกรรม การประกอบอาชีพ หลากหลายรูปแบบ แตกต่างกันอย่างออกไป ประกอบกับปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิต ได้ก้าวหน้าไปมากเมื่อเกิดอัคคีภัยขึ้นแต่ละครั้งมักสร้างความเสียหายและมีผลกระทบที่รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ประชาชนอาจไม่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์อัคคีภัยที่เผชิญ อันเกิดจากความหลากหลายตามที่กล่าวข้างต้น เกิดการสูญเสียทรัพยากรและงบประมาณจำนวนมากเพื่อช่วยเหลือ พื้นฟู เยียวยา บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน รวมทั้งการฟื้นฟูและบูรณะสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการให้ความรู้ การฝึกอบรม ไปปรับใช้ได้ตามวิถีชีวิต กิจกรรม ของตนเอง เพิ่มโอกาสรอดชีวิต ลดความสูญเสียทรัพย์สิน จึงมีแนวคิดที่จะจัดทำ Guidebook เฝ้าระวังเหตุอัคคีภัย ที่ครอบคลุมลักษณะโครงสร้าง อาคาร บ้าน เรือน และสถานที่ที่แตกต่างกันอย่างออกไป เพื่อให้ประชาชนนำไปไว้ใช้เป็นคู่มือในการศึกษาแนวทางในการเอาตัวรอดขณะเผชิญเหตุในสถานการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

๓. วัตถุประสงค์

เพื่อลดผลกระทบจากเหตุเพลิงไหม้ อันได้แก่จำนวนผู้บาดเจ็บ เสียชีวิต และทรัพย์สิน ของประชาชนในพื้นที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสาร

๔. เป้าหมาย

๔.๑ จัดทำ Guidebook เฉลียวเหตุอัคคีภัยต้นฉบับ จำนวน ๑ เล่ม สำหรับสำเนาแจกประชาชนในกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย การฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ แล้วเสร็จภายในเวลา ๓ เดือน

๔.๒ จำนวนผู้มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น และซ้อมอพยพหนีไฟเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ภายในระยะเวลา ๙ เดือน

๕. แนวคิด / หลักการที่ใช้ในการศึกษา

๕.๑ ผู้จัดทำรายงานได้นำหลักแนวคิดและหลักทฤษฎีที่สำคัญและเกี่ยวข้อง มาศึกษาวิเคราะห์ เรื่องการจัดทำ Guidebook เฉลียวเหตุอัคคีภัย ดังนี้

คู่มือ (นาม) ตามความหมายแห่ง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สมุดหรือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการรู้เพื่อใช้ประกอบตำรา เพื่ออำนวยความสะดวกสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาหรือการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

แรกเริ่ม Guidebook เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยว และต่อมาแพร่หลายเนื่องจากมีการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่ต้องการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ไม่คุ้นเคย ได้ใช้ข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ เป็นแนวทางในการเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องการโดยไม่ต้องเสียเวลาในการหาข้อมูลเองจนเกิดความนิยมเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการจัดทำคู่มือแนะนำเรื่องหรือกิจกรรมต่าง ๆ แพร่หลายออกไป

ผู้จัดทำรายงานนำแนวทางในการจัดทำ Guidebook ที่เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อช่วยนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวก ในการเดินทางท่องเที่ยวมาปรับใช้เพื่อจัดทำ Guidebook เฉลียวเหตุอัคคีภัยช่วยให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น และอพยพหนีไฟได้ดียิ่งขึ้น

๕.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ (มาตรา ๔) บัญญัติไว้ ดังนี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และสิ่งทีสร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

- (๑) อัฒจันทร์หรือสิ่งทีสร้างขึ้นอย่างอื่นเพื่อใช้เป็นทีชุมนุมของประชาชน
- (๒) เชื้อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อุเรือ คานเรือ ทำน้ำ ท่าจอดเรือ รั้วกำแพง หรือประตู ทีสร้างขึ้นติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับทีสาธารณะ หรือสิ่งทีสร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย
- (๓) ป้ายหรือสิ่งทีสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย

(ก) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือน้ำหนัก รวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

(ข) ที่ติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้ว ระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) พื้นหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถ สำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา ๘ (๙)

(๕) สิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของอาคารด้วย

“อาคารสูง” หมายความว่า อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ที่มีความสูงตั้งแต่ยี่สิบสามเมตรขึ้นไป การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้าสำหรับอาคารทรงจั่ว หรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงระดับผนังของชั้นสูงสุด

“อาคารขนาดใหญ่พิเศษ” หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้อาคารหรือส่วนใดของอาคารเป็นที่อยู่อาศัย หรือประกอบกิจการประเภทเดียวหรือหลายประเภท โดยมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันตั้งแต่หนึ่งหมื่นตารางเมตรขึ้นไป

“อาคารชุมนุมคน” หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่บุคคลอาจเข้าไปภายในเพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนที่มีพื้นที่ตั้งแต่หนึ่งพันตารางเมตรขึ้นไป หรือชุมนุมคนได้ตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป

“โรงมหรสพ” หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นที่สำหรับ ฉายภาพยนตร์ แสดงละคร แสดงดนตรี หรือการแสดงรื่นเริงอื่นใด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดให้สาธารณชนเข้าชมการแสดงนั้นเป็นปกติธุระ โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

ผู้จัดทำรายงานนำความหมายของ “อาคาร” ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาเพื่อเป็นแนวทางในการ จำแนก แบ่งประเภท ของสถานที่ที่ประชาชนอยู่อาศัย ทำกิจกรรมต่าง ๆ ปรับใช้เพื่อจัดทำ Guidebook เฉพาะเหตุอัคคีภัย ช่วยให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น และอพยพหนีไฟได้ดียิ่งขึ้น

๕.๓ แผนปฏิบัติราชการของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

จัดทำ Guidebook เฉพาะเหตุอัคคีภัยได้นำแผนปฏิบัติราชการของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อเป็นแนวทางในจัดทำและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ดังนี้

๕.๓.๑ แนวทางการดำเนินการตัวชี้วัด

- กิจกรรมจัดหาอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยในชุมชน
- กิจกรรมการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กิจกรรมการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความตระหนักรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณ

ภัยแก่เด็กนักเรียนและประชาชน

- กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะตลอด ๒๔

ชั่วโมง

- กิจกรรมการฝึกอบรมฝึกซ้อมอพยพหนีไฟให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน

และประชาชนในชุมชน

๕.๓.๒ แผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุ

- การส่งเสริมการสนับสนุนผู้สูงอายุให้เข้าถึงสื่อทุกประเภทและสนับสนุนสื่อให้เข้าถึงผู้สูงอายุและเสริมคุณค่าผู้สูงอายุ

- การให้ความรู้เบื้องต้นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ชุมชน

๕.๔ หลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม ในความหมายของการบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” นั่นคือ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ ได้นำไปสู่การตัดสินใจใด ๆ อย่างมีคุณค่า และอย่างชอบธรรมหรือไม่ ซึ่งในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า “Meaningful Participations” คือ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ ทำขึ้นหรือวางระบบขึ้น ไม่ใช่เพียงเพื่อว่าได้จัดทำให้มีแล้วเท่านั้น แต่การมีส่วนร่วมนั้น ๆ ได้นำไปสู่การพิจารณา ตัดสินใจ หากสมเหตุสมผล ต้องมีความชอบธรรมก็นำไปปฏิบัติ หากผู้มีอำนาจ คิดว่าไม่เหมาะสมก็ต้องอธิบายได้โดยมีมาตรฐานแห่งความชอบธรรม (Legitimacy) ในการตัดสินใจนั้น ๆ ที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับได้ ที่อาจจะขัดกับผลของการมีส่วนร่วม

ผู้จัดทำรายงานนำหลักของการมีส่วนร่วมในความหมายของการบริหารจัดการ มาปรับใช้ในขั้นตอนการแบ่งงานและมอบหมายภารกิจการดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ เพื่อนำมาสรุปร่วมกันในการจัดทำฐานข้อมูล โดยให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของผู้อื่นและส่วนรวม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมมือร่วมใจในการดำเนินกิจกรรม และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการร่วมกัน

๕.๕ หลักการประสานงาน

หลักการประสานงาน การติดต่อสื่อสารให้เกิด ความคิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้อง ทั้งเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่าง

สมานฉันท์และมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิด การทำงานซ้ำซ้อน ขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน การประสานงานจึง เป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารและการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับบทบาทและ ความสามารถของบุคลากร

ผู้จัดทำรายงานนำหลักการประสานงานมาปรับใช้ การประสานงานเกิดจากความ ต้องการที่จะให้งานที่จะทำ เกิดผลสำเร็จ โดยปฏิบัติอย่างสอดคล้องในจังหวะ เวลาเดียวกัน ได้ผลงานที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่เป็นไปตามข้อกำหนด ประหยัด เวลาและทรัพยากรในการปฏิบัติงาน

๕.๖ การวิเคราะห์

เพื่อแก้ปัญหาและให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้นำหลักการ SWOT Analysis นำมาเป็นเครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในขององค์กร ณ เวลาปัจจุบัน ซึ่งเป็น เครื่องมือที่ช่วยให้ สามารถกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายนอก ที่มีผลต่อการดำเนินการขององค์กร เพื่อมากำหนดเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสม ต่อไปได้

S: Strength คือ จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบขององค์กรที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายใน องค์กร ซึ่งส่งผลดีต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร

W: Weakness คือ จุดอ่อน ข้อเสียเปรียบ หรือปัญหาข้อบกพร่องที่เกิดมาจาก สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กร จะต้องหาวิธีแนวทางการแก้ไขปัญหา ข้อบกพร่องเหล่านั้นออกไป

O: Opportunity คือ โอกาสความเป็นไปได้ทางธุรกิจขององค์กร ซึ่งก็คือ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่เอื้อประโยชน์เป็นผลดีต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร

T: Threats คือ ความเสี่ยง ภัยคุกคาม ข้อจำกัด หรืออุปสรรคต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งก็คือ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินธุรกิจขององค์กร

การวิเคราะห์สภาพปัญหา

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
S๑ การแบ่งชุดปฏิบัติการ มีการทำงานเป็นทีม มีหน้าที่ปฏิบัติชัดเจน	W๑ กรณีได้รับการกิจซ้อนอาจไม่เพียงพอในการจัด กำลังปฏิบัติ
S๒ การปฏิบัติภารกิจย่อย จะมีผู้ควบคุมภารกิจ และผู้ปฏิบัติ ในกรณีที่ต้องมีการสั่งการ	W๒ เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>S๓ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรในสังกัดโดยสม่ำเสมอ</p> <p>S๔ การปฏิบัติภารกิจของเจ้าหน้าที่ มีการลงพื้นที่สัมผัสกับประชาชนเป็นส่วนใหญ่ทำให้มีความคุ้นเคยในพื้นที่และประชาชนเป็นอย่างดี</p> <p>S๕ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีแผนปฏิบัติราชการที่ต้องออกให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัยตลอดปีงบประมาณ</p>	<p>W๓ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติบางส่วนไม่เข้าใจนโยบายของผู้บริหารอาจเกิดการต่อต้านในบางเรื่องที่ถูกสั่งให้ปฏิบัติ</p> <p>W๔ ขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัยแก่ประชาชน</p>
โอกาส (Opportunity)	ภัยคุกคาม (Threats)
<p>O๑ ประเด็นวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย (๔) ปลอดภัยพิบัติ และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๗๕)</p> <p>O๒ การปฏิบัติภารกิจส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดี กรณีการติดต่อขอข้อมูลส่วนใหญ่จะได้รับความร่วมมือ</p> <p>O๓ การนำเสนอข่าวสาธารณภัยทางสื่อต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้ประชาชนตื่นตัวในเรื่องของการระวังป้องกันมากมากขึ้นด้วยเช่นกัน</p>	<p>T๑ ประชาชนที่พักอาศัยในบ้านเรือน ออกไปทำงานเช้าและเดินทางกลับตอนค่ำ</p> <p>T๒ การร่วมมือจากบริษัทหรือเอกชนมีข้อจำกัดเนื่องจากไม่ได้เป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>T๓ ชอยหรือชุมชนต่าง ๆ มีลักษณะคับแคบ ลูกล้าทางทางสาธารณะ การจอดรถกีดขวางหรือการจราจรติดขัดของกรุงเทพมหานคร เมื่อเกิดเหตุอัคคีภัยขึ้น การเข้าระงับเหตุล่าช้าประชาชนเกิดทัศนคติไม่ดี คิดว่าเจ้าหน้าที่เดินทางล่าช้า</p>

๕.๗ กระบวนการทำงาน

วงจร PDCA หรือที่เรียกว่าวงจรเดมิง (อังกฤษ: Deming Cycle) หรือวงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) คือ วงจรการควบคุมคุณภาพ

P : Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

D : Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับ การดำเนินการ มีวิธีการ ดำเนินการ และมีผลของการดำเนินการ

C : Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้

A : Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการในปีต่อไป

ปัจจัยภายใน / ปัจจัยภายนอก	S จุดแข็งขององค์กร	W จุดอ่อนขององค์กร
O โอกาส	SO ใช้จุดแข็งเพื่อสร้างโอกาส	WO ใช้โอกาสแก้ไขจุดอ่อน
T อุปสรรค	ST ใช้จุดแข็งแก้ไข/ลดอุปสรรค	WT แก้ไข/ลดความเสียหาย

ผู้จัดทำรายงานนำวงจร PDCA มาปรับใช้ในกระบวนการทำงาน ซึ่ง PDCA มีหลากหลายหลักการที่ทำให้เราไปถึงความสำเร็จที่ตั้งไว้ ซึ่งถ้าวิเคราะห์โดยใช้หลักการ Plan – Do – Check – Act เป็นกรอบในการวิเคราะห์ อาจเป็นการตั้งเป้าหมาย ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการลงมือทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพราะการมีเป้าหมาย หมายถึงการที่เรารู้ทิศทางขององค์กร และยังมองเห็นภาพขององค์กรเมื่อไปถึงเป้าหมายนั้นชัดเจนมากเท่าไร ยิ่งเกิดแรงกระตุ้นให้ดำเนินการไปสู่เป้าหมายนั้นโดยเร็ว

๖. แนวทางการดำเนินงาน / ระยะเวลา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ หัวหน้าสถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสารดำเนินการประชุมหัวหน้าชุดปฏิบัติการชุดที่ ๑ - ๔ และเจ้าหน้าที่ธุรการ เพื่อระดมความคิดและร่วมมือกันวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ความเป็นไปได้ และความเสี่ย ภัยคุกคาม ข้อจำกัด หรืออุปสรรคต่าง ๆ ขององค์กร โดยใช้หลักการ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

จากการนำหลักการ SWOT Analysis นำมาเป็นเครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในขององค์กร ของการจัดทำ Guidebook เฝ้าระวังเหตุอัคคีภัย เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในพื้นที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสาร จึงเลือกใช้กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ใช้จุดแข็งสร้างโอกาส

๖.๒ นำวงจร PDCA มาปรับใช้ในกระบวนการทำงาน ซึ่ง PDCA มีหลากหลายหลักการที่ทำให้เราไปถึงความสำเร็จที่ตั้งไว้ โดยใช้หลักการ Plan – Do – Check – Act เป็นกรอบขั้นตอนการดำเนินการ

การดำเนินการประกอบด้วย

๖.๒.๑ Plan การวางแผน กำหนดสาเหตุปัญหาที่การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน และระงับอัคคีภัยเบื้องต้นของประชาชนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยังมีความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินอยู่ วิเคราะห์สาเหตุที่ได้คือ ความเจริญของประเทศ สังคมเมือง ประชากรมีวิถีชีวิต กิจกรรม หลากหลายรูปแบบ ที่พักอาศัย อาคาร บ้าน เรือน และโครงสร้างของอาคารสถานที่ ที่แตกต่างกัน ออกไป เช่น ชุมชนแออัด บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ อพาร์ทเมนท์ คอนโดมิเนียม อาคารสำนักงาน อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ ห้างสรรพสินค้า คอมมูนิตี้มอลล์ สถานีบริการเชื้อเพลิง ระบบการขนส่ง และยานพาหนะ ฯลฯ เมื่อเกิดเหตุอัคคีภัยขึ้น ข้อปฏิบัติในการประเมินสถานการณ์ การระงับเหตุเบื้องต้น การอพยพหนีไฟ/หนีออกจากจุดเกิดเหตุ จะมีรายละเอียดและวิธีปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน จึงควรมีการจัดทำ Guidebook เฉพาะเหตุอัคคีภัย ไว้เป็นคู่มือช่วยให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน และระงับอัคคีภัยเบื้องต้น และอพยพหนีไฟได้ดียิ่งขึ้น

๖.๒.๒ Do ปฏิบัติตามแผน หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมี โครงสร้างรองรับ การดำเนินการ มีวิธีการ ดำเนินการ และมีผลของการดำเนินการ

๖.๒.๒.๑ หัวหน้าชุดปฏิบัติการ ๑ - ๔ จัดเจ้าหน้าที่สำรวจข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบ

๖.๒.๒.๒ รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจเพื่อแบ่งกลุ่ม/ประเภท ของอาคารสถานที่ เพื่อ จัดทำข้อมูลการประเมินสถานการณ์ การระงับเหตุเบื้องต้น การอพยพหนีไฟ/หนีออกจากจุดเกิดเหตุ

๖.๒.๒.๓ จัดทำรูปเล่ม Guidebook เฉพาะเหตุอัคคีภัยต้นฉบับ จำนวน ๑ เล่ม สำหรับ สำเนาแจกประชาชนในกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย การฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

๖.๒.๓ Check ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน แจก Guidebook เฉพาะเหตุอัคคีภัย ประชาชนในกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย การฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ พร้อมทั้งทำ PRETEST และ POST TEST และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในเทศกาลต่าง ๆ

๖.๒.๔ Act ปรับปรุงแก้ไข หมายถึง ประชุมชี้แจง ติดตามผล โดยนำสถิติและข้อมูล สถานที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ในพื้นที่รับผิดชอบสถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสาร มาวิเคราะห์ การนำผลการ ประเมินมาพัฒนาแผน วิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือข้อมูลใด ไตที่ควร ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งที่ติอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่ เหมาะสม สำหรับการดำเนินการในปีต่อไป

๖.๓ ระยะเวลาการดำเนินการ

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา				
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค. - ส.ค.	ก.ย.
๑	ประชุมหัวหน้าชุดปฏิบัติการ๑-๔ และ สำรวจข้อมูลอาคาร บ้าน เรือน สถานที่	✓				
๒	ร่วมพิจารณาข้อมูลจากการสำรวจตาม ข้อ ๑ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ของ อาคาร สถานที่ เพื่อกำหนดแนวทาง เทคนิค และวิธีป้องกันการเกิดอัคคีภัย การดับเพลิงเบื้องต้น การอพยพหนีไฟ		✓			
๓	เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการทำรูปเล่ม ต้นฉบับของ Guidebook เมิชฌูเหตุอัคคีภัย			✓		
๔	ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับ อัคคีภัยเบื้องต้น และซ้อมอพยพหนีไฟ ตาม แผนงานปกติ และแจก Guidebook เมิชฌู เหตุอัคคีภัย				✓	
๕	ติดตามผล ประชุมชี้แจง โดยนำสถิติและ ข้อมูลมาวิเคราะห์ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งที่ ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปสำหรับการดำเนินการ ในปีต่อไป					✓

๖.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เจ้าหน้าที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสาร ประกอบด้วย

- หัวหน้าสถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสาร
- หัวหน้าชุดปฏิบัติ
- เจ้าหน้าที่ธุรการ
- พนักงานขับรถยนต์

ประชาชน ประกอบด้วย

- ชุมชน
- บ้านเรือน อาคาร
- หน่วยงานราชการ
- หน่วยงานเอกชน

๗. ประโยชน์จากการศึกษา

การจัดทำ Guidebook เฉลิมเหตุอัคคีภัย เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นคู่มือศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับลักษณะของสถานที่ที่เกิดเพลิงไหม้ ช่วยลดความสูญเสียจากเหตุเพลิงไหม้ ประชาชนสามารถดับเพลิงได้เองในเหตุเล็กน้อย หรือหากเป็นเหตุร้ายใหญ่ที่ไม่สามารถดับได้เอง ก็จะสามารถอพยพไปยังจุดรวมพลที่ปลอดภัยได้ทัน อันเป็นการช่วยลดความเสี่ยง ความรุนแรง และความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้เป็นอย่างดี

๗.๑ ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย การอพยพหนีไฟเพิ่มขึ้น

๗.๒ ลดขั้นตอนการระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ดับเพลิง สามารถระงับเหตุได้รวดเร็วขึ้น

๗.๓ สังคมมีความปลอดภัย สอดคล้องกับวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ ๒๕๗๕ กรุงเทพฯ มหานครแห่งเอเชีย Bangkok : Vibrant of Asia ประเด็นวิสัยทัศน์ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย

๘. งบประมาณ

ไม่ต้องใช้งบประมาณ

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
๑. จัดทำ Guidebook เฉลิมเหตุอัคคีภัยต้นฉบับ	ผลผลิต (Output) ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น และอพยพหนีไฟเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ภายในระยะเวลา ๙ เดือน	- สํารวจ - รวบรวมข้อมูล - วิเคราะห์ข้อมูล - จัดทำรูปเล่ม
๒. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น และอพยพหนีไฟเพิ่มขึ้น	ผลลัพธ์ (Outcome) ลดผลกระทบของจากเหตุเพลิงไหม้ ในพื้นที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยสุทธิสาร	-อบรมให้ความรู้ -แจก/ประชาสัมพันธ์

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับงบประมาณในการประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุขแก่ประชาชน เพื่อสร้างความตื่นตัว ตระหนักรู้ และมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข

๑๐.๒ ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดระเบียบการจอดรถยนต์ทางสาธารณะ โดยเฉพาะทางสัญจรเข้า - ออกชุมชนแออัด หรือจุดเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย

๑๐.๓ ควรมีการประชาสัมพันธ์ ปลุกฝัง และให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

๑๐.๔ กระตุ้นและส่งเสริมให้หน่วยงานราชการมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย และซ้อมอพยพหนีไฟ

๑๐.๕ ควรมีการรณรงค์ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการป้องกันและระงับอัคคีภัย

บรรณานุกรม

อิสริยา เลหาตีรานนท์. หนังสือนำเที่ยว (๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓) สืบค้นเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.
เข้าถึงได้จาก www.royin.go.th > คลังความรู้

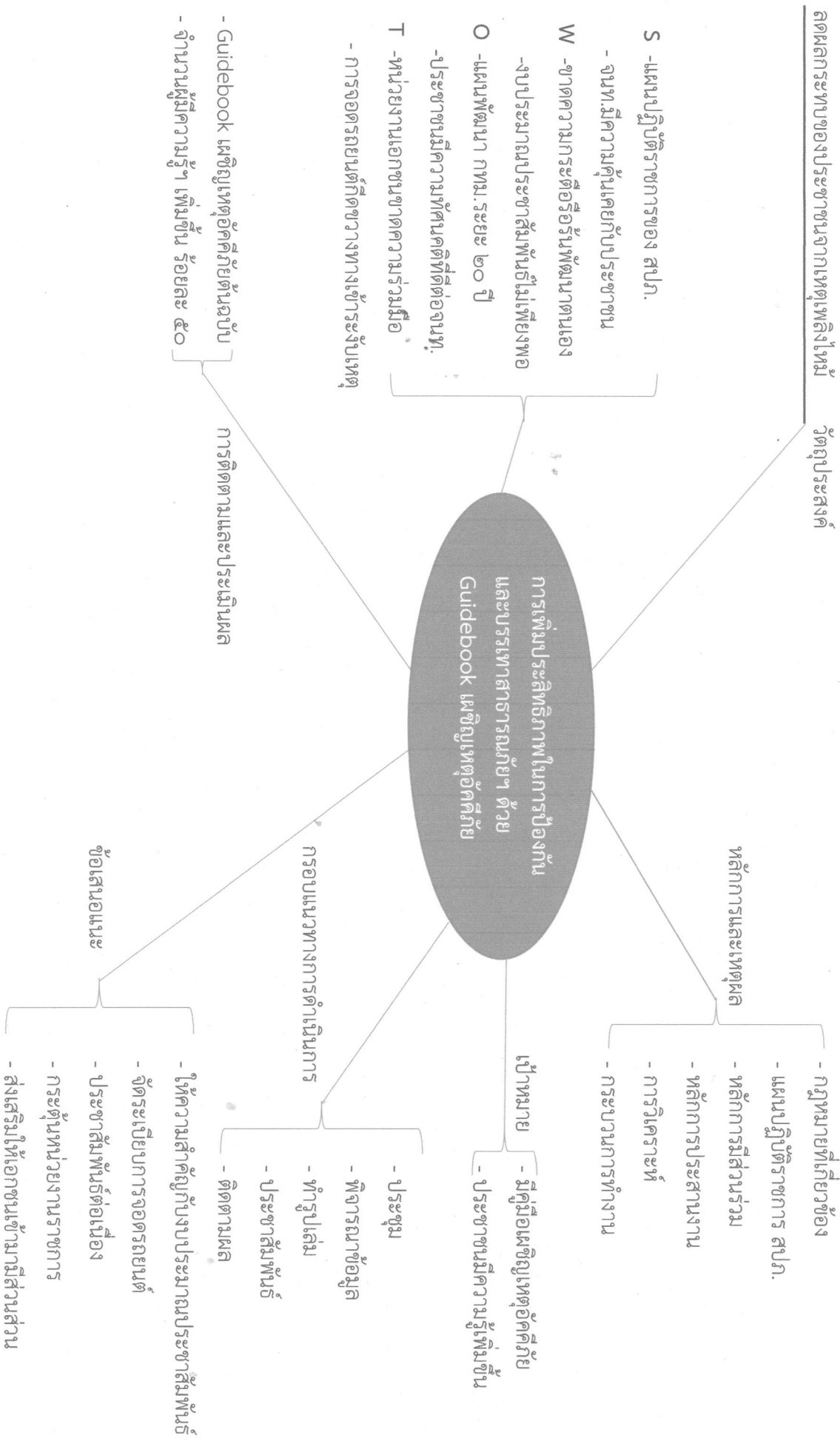
ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์. การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาองค์กร สืบค้นเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.
เข้าถึงได้จาก suthep.crru.ac.th > mgnt๓๗

รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์. เทคนิคการประสานงาน สืบค้นเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.
เข้าถึงได้จาก www.stabundamrong.go.th >web>book.pdf

เทคนิคแนวทางการวิเคราะห์ SWOT และจัดทำแผนยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของหน่วยงาน สืบค้นเมื่อ ๑๕
สิงหาคม ๒๕๖๓.

เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/strategicdevelopmentthnyotha/kar-wikheraah-swot>

ภาคผนวก

แผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุของ
สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓

คำนำ

ปัจจุบัน กรุงเทพมหานคร ได้เข้าสู่การเป็นเมืองแห่งสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ เนื่องจากมีประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มากกว่า ๑ ล้านคน เนื่องจากระบบสาธารณสุขมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพด้านร่างกายทำให้ประสิทธิภาพการทำงานระบบของร่างกายต่างๆ ลดลง ความต้านทานโรคต่ำ บางรายความจำเสื่อม หลงลืม หรือเป็นผู้ป่วยติดเตียง เมื่อมีเหตุฉุกเฉินจากสาธารณสุข โดยเฉพาะอัคคีภัย จะไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งปรากฏเป็นข่าวผู้สูงอายุเสียชีวิต จากเหตุอัคคีภัย อยู่เนืองๆ

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุ ขึ้น เพื่อให้ส่วนราชการและผู้เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกัน แก่ไขและช่วยเหลือผู้สูงอายุ ได้อย่างทันท่วงที จึงขอให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มุ่งมั่น ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ให้กับประชาชน ถึงความพร้อมและความมีศักยภาพของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในการดูแลเสริมสร้างความปลอดภัยให้กับประชาชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุ

พันตำรวจโท

(สมเกียรติ นนทแก้ว)

ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุ ของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓

ความเป็นมาและความสำคัญของผู้สูงอายุ

กรุงเทพมหานคร เป็นมหานครขนาดใหญ่ ที่มีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วและการมีจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการใช้ทรัพยากร เช่นการใช้พลังงานความร้อน หรือเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน (Global Warming) และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ส่งผลต่อการเกิดสาธารณภัยต่างๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง แผ่นดินไหว นอกจากนี้ยังเกิดภัยจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ประกอบกับแผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ด้านที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน ระบุว่า กรุงเทพมหานครเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) ที่สมบูรณ์ กล่าวคือ สังคมมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปในอัตราเท่ากับหรือมากกว่า ร้อยละ ๑๐ จากจำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด (จำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน ๕,๖๗๖,๖๔๘ คน ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ มีจำนวน ๑,๐๒๐,๙๑๗ คน ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ คิดเป็น ร้อยละ ๑๗.๙๘) ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการมีคุณภาพชีวิต และประสิทธิภาพในด้านสาธารณสุขที่ดีขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่ยืนยาว แต่ในกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพด้านร่างกาย ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของร่างกายต่างๆ ลดลง ความต้านทานโรคต่ำ บางรายความจำเสื่อม หลงลืม บางรายไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือเป็นผู้ป่วยนอนติดเตียง เมื่อมีเหตุฉุกเฉินจากสาธารณภัย โดยเฉพาะอัคคีภัย จะไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งปรากฏเป็นข่าวผู้สูงอายุเสียชีวิตจากเหตุอัคคีภัย อยู่เนืองๆ

ภารกิจที่เกี่ยวข้อง

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปฏิบัติการป้องกันและระงับอัคคีภัยและบรรเทาสาธารณภัยอื่นๆ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปริมาณหรือตามที่ร้องขอ ได้ตระหนักถึงปัญหาของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น หากสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่มีการเตรียมพร้อม ในการป้องกันและช่วยเหลือให้กับกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้จากเหตุสาธารณภัย เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้น อาทิเช่น อัคคีภัย กลุ่มผู้สูงอายุ จะมีความเสี่ยงและมีโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากอัคคีภัยมากกว่าประชากรกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุ จะมีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองได้น้อยหรือบางรายอาจไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลย ดังนั้น จึงพิจารณาเห็นว่าสิ่งที่จะทำให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครแห่งความปลอดภัยได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การบริหารจัดการสาธารณภัยในเชิงรุก โดยเน้นการลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ด้วยวิธีการเตรียมความพร้อมในทุกๆด้าน เช่น การอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนเกิดความตระหนักรู้ และการเรียนรู้เพื่อที่จะรับมือกับสาธารณภัยในเบื้องต้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อจะได้ทราบแนวทางการปฏิบัติตน เพื่อลดความเสี่ยงจากอัคคีภัย ตลอดจนการจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ เพื่อจะได้ทราบว่า ผู้สูงอายุ อยู่บ้านเลขที่ใด จะได้ทำการช่วยเหลือและนำผู้สูงอายุออกจากพื้นที่เกิด

เหตุได้อย่างรวดเร็วปลอดภัย ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ ขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ส่วนราชการ และผู้เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมในการดูแลและช่วยเหลือผู้สูงอายุ
๒. เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุเกิดความมั่นใจ และเกิดความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินจากสาธารณภัยขึ้น

แผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะเวลาที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ

เป้าประสงค์หลัก : มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ รวมทั้งสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมให้นานที่สุด

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ

เป้าประสงค์หลัก : มุ่งเน้นการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครทุกระดับและภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การส่งเสริมและการพัฒนาการวิจัย ระบบข้อมูล เทคโนโลยี และนวัตกรรมและการติดตามประเมินผล

เป้าประสงค์หลัก : มุ่งเน้นการนำข้อมูล ผลการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ

เป้าประสงค์หลัก มุ่งเน้นการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครทุกระดับและภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

มาตรการที่ ๑	ดัชนี	KPI:	คำนิยาม :	เป้าหมาย :
การพัฒนากลไกการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร	๔.๑	ทุกหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุและมีมีการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่อคณะกรรมการผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร	ทุกหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุ และมีมีการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่อคณะกรรมการผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร	พ.ศ. ๒๕๖๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๓ พ.ศ. ๒๕๖๔

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ส่วนราชการที่รับผิดชอบ
๑	การจัดทำแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓	- ส่วนราชการในสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	- ไม่ใช่ งบประมาณ	สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุ พ.ศ.๒๕๖๓	แผนปฏิบัติราชการเฉพาะด้านผู้สูงอายุ ประจำปี ๒๕๖๓ ของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	สำนักงานยุทธศาสตร์ การป้องกันสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔
เป้าประสงค์หลัก

การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ (ต่อ)

มุ่งเน้นการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครระดับและภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

มาตรการที่ ๒ การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ	ดัชนี ๔.๔	KPI : มีการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	คำนิยาม: บุคลากรด้านผู้สูงอายุของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	เป้าหมาย: พ.ศ. ๒๕๖๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๓ พ.ศ. ๒๕๖๔
---	--------------	--	---	---

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ส่วนราชการ ที่รับผิดชอบ
๑	โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขั้นพื้นฐาน	ฝึกอบรมข้าราชการบรรจุใหม่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในการช่วยเหลือประชาชน/ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้ประสบภัย	๔๐,๖๘๘,๐๐๐	ระดับสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นของเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	ผู้เข้ารับการอบรมมีสมรรถนะเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๘๐	-สำนักงานยุทธศาสตร์ การป้องกันสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุ (ต่อ)

เป้าประสงค์หลัก

มุ่งเน้นการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครระดับและภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

มาตรการที่ ๓	ดัชนี	KPI :	คำนิยาม :	เป้าหมาย :								
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	๔.๕	ร้อยละของโครงการหรือกิจกรรมด้านผู้สูงอายุที่มีหน่วยงานภายนอก กรุงเทพมหานครเข้าร่วม	สัดส่วนของโครงการหรือกิจกรรมด้านผู้สูงอายุที่มีหน่วยงานภายนอก กรุงเทพมหานครเข้าร่วม	<table border="1"> <tr> <td>พ.ศ. ๒๕๖๑</td> <td>พ.ศ. ๒๕๖๒</td> <td>พ.ศ. ๒๕๖๓</td> <td>พ.ศ. ๒๕๖๔</td> </tr> <tr> <td>๕๐%</td> <td>๖๐%</td> <td>๗๐%</td> <td>๘๐%</td> </tr> </table>	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	๕๐%	๖๐%	๗๐%	๘๐%
พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔									
๕๐%	๖๐%	๗๐%	๘๐%									

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ส่วนราชการที่รับผิดชอบ
๑	การให้ความรู้เบื้องต้นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ชุมชน	กลุ่มเป้าหมาย - ผู้สูงอายุหรือผู้ดูแลผู้สูงอายุ และประชาชนในชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร - เป็นโครงการที่มีลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเขต มูลนิธิ อาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย	-	ร้อยละความสำเร็จของกรให้ความรู้เบื้องต้นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ชุมชน	ร้อยละ ๘๐ (๑๔๔ ชุมชน)	กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๑-๖ (กองละ ๒๔ ชุมชน)

แผนปฏิบัติการเฉพาะด้านผู้สูงอายุของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓
สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ (ต่อ)

เป้าประสงค์หลัก มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ รวมทั้งสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมให้ได้นานที่สุด

มาตรการที่ ๕ การส่งเสริมการสนับสนุนผู้สูงอายุให้เข้าถึงสื่อทุกประเภทและสนับสนุนสื่อให้เข้าถึงผู้สูงอายุและเสริมคุณค่าผู้สูงอายุ	ดัชนี ๒.๖	KPI : ร้อยละของหน่วยงานที่ผลิตสื่อ หรือเผยแพร่ หรือประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมและให้ข้อมูลส่งเสริมและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หรือเพิ่มคุณค่าผู้สูงอายุ	คำนิยาม : สัดส่วนของหน่วยงานที่ผลิตสื่อหรือเผยแพร่ หรือประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หรือเพิ่มคุณค่าผู้สูงอายุ	เป้าหมาย : พ.ศ. ๒๕๖๑ ๕๐% พ.ศ. ๒๕๖๒ ๖๐% พ.ศ. ๒๕๖๓ ๘๐% พ.ศ. ๒๕๖๔ ๙๐%
--	--------------	---	---	--

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ส่วนราชการที่รับผิดชอบ
๑	การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย -ทางเว็บไซต์(www.bangkokkfire.com) -การผลิตและแจกสื่อสิ่งพิมพ์แก่ประชาชน รวมถึงผู้สูงอายุจากการเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้น เช่น อัคคีภัย	-ประชาชนรวมถึงผู้สูงอายุ ในชุมชน	-	มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวนอย่างน้อย ๒ ช่องทาง	สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการข่าวสารต้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	- สำนักงานอำนวยความสะดวก - สำนักงานเลขานุการกองปฏิบัติการ - ดับเพลิงและกู้ภัย ๑ - ๖

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริมและการพัฒนาการวิจัย ระบบข้อมูล เทคโนโลยี และนวัตกรรม และการติดตามประเมินผล(ต่อ)
 เป้าประสงค์หลัก มุ่งเน้นการนำข้อมูล ผลการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งให้
 ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการที่ ๓ การจัดให้มีระบบติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามพัฒนา คุณภาพชีวิตฯ	ดัชนี ๕.๓	KPI : มีระบบติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานรายปี และประเมินผลเมื่อ สิ้นสุดแผนฯ	คำนิยาม : มีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน รายปี และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนฯ	เป้าหมาย : <table border="1"> <tr> <td>พ.ศ. ๒๕๖๑</td> <td>พ.ศ. ๒๕๖๒</td> <td>พ.ศ. ๒๕๖๓</td> <td>พ.ศ. ๒๕๖๔</td> </tr> <tr> <td>มีทุกปี</td> <td>มีทุกปี</td> <td>มีทุกปี</td> <td>มีทุกปี</td> </tr> </table>	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	มีทุกปี	มีทุกปี	มีทุกปี	มีทุกปี
พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔									
มีทุกปี	มีทุกปี	มีทุกปี	มีทุกปี									

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ส่วนราชการที่ รับผิดชอบ
๑	มีการติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ ชีวิตผู้สูงอายุ ด้วยระบบ การประชุม คณะทำงานติดตามผลการปฏิบัติงาน	- ส่วนราชการผู้รับผิดชอบ	- ไม่ใช่ งบประมาณ	มีการติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานรายเดือน และสรุปเสนอ ผู้บริหารเป็นรายไตรมาส	รายไตรมาส	สำนักงานยุทธศาสตร์ การป้องกันสาธารณสุขภัย